

Waar een wil is, is werk

Minister Henk Kamp van Sociale Zaken wil een strengere aanpak van werklozen.

Directeur Cilla Ezerman van re-integratiebedrijf Bijstand naar Werk uit Weert steunt hem. „Vier op de tien uitkeringsgerechtigden die wij bemiddelen, spannen zich te weinig in of weigeren zelfs werk.”

door Peter Heesen
foto's John Peters

Een geveulde uitdrukking van Cilla Ezerman, zelfs in deze tijd van economische tegenwind: „Waar een wil is, is werk.” De directeur van re-integratiebedrijf Bijstand naar Werk uit Weert is niet van het pampere. „Je hebt het recht op een uitkering, maar de plicht om eruit te komen.” Ezerman is waarschijnlijk een vrouw naar het hart van minister Henk Kamp van Sociale Zaken. De VVD-bewindsman vindt er geen doekjes om. Hij wijst erop dat Nederland een half miljoen uitkeringsgerechtigden telt die best in staat zijn om te werken. Tegelijkertijd zijn er 300.000 gastarbeiders uit andere, Europese landen, en dan nog blijven 100.000 vacatures onvervuld. De boodschap van Kamp is helder: er is werk genoeg. Directeur Ezerman is het met hem eens. Zij is van opvatting dat Nederlanders verward zijn. „Als we niet zo'n sociaal land waren en werklozen geen uitkering kregen, dan was bijna iedereen aan het werk, want er zijn vacatures genoeg.” De uitkeringen zijn zelfs zo hoog dat de prikkel ontbreekt om een baan te zoeken, meent ze. „Sommige mensen zeggen het gewoon: 'Ik kan beter thuis blijven. Dan verdien ik hetzelfde.' Ze zien de uitkering ook als salaris.” Ezerman zou het zelfs toejuichen als de uitkeringen worden verlaagd, zodat iemand die een baan vindt er meer op vooruitgaat. Nu bestaat het gevaar dat een werknemer netto minder overhoudt dan een werkloze, omdat hij bijvoorbeeld geen huur- of zorgtoeslag meer krijgt. Als de uitkeringen omlaag gaan, zullen meer mensen gaan klagen, besefte Ezerman. Maar de motivatie om te gaan werken, is dan ook groter. „Er zijn mensen die met droge ogen beweren dat de uitkering zo laag is dat ze niet op vakantie kunnen of geen leuke dingen kunnen doen. Nou, een uitkering is niet voor leuke dingen. De WWB, de vroegere bijstandswet, werd niet voor niets de Wet Water & Brood

genoemd. De uitkering is bedoeld om in je levensonderhoud te kunnen voorzien. Meer niet. Voor mensen die niet kunnen werken, moet er een vangnet zijn. De rest moet aan de slag, en kan dat ook.” De directeur van het re-integratiebedrijf ziet in de praktijk dat werkzoekenden erg afwachtend en kieskeurig zijn. Zij geven te kennen dat de aangeboden baan onder hun niveau ligt, dat de woon-werkafstand te groot is, dat ze veel minder verdienen dan vroeger of dat het werk domweg niet leuk is. „Als je een uitkering krijgt, heb je niets te eisen. Je staat onderaan de ladder van de arbeidsmarkt. Dan is tomaten plukken al promotie. En werk gaat voor uitkering. Je bent zelf verantwoordelijk om in je levensonderhoud te voorzien. Trouwens, in de meeste bedrijven kun je carrière maken. Probeer dat! Thuis op de bank

‘Thuis op de bank kun je niet doorgroeien’

groeit nooit door.” Ezerman verlangt van werklozen dat ze hun best doen om aan de slag te komen. Die goede wil bespeurt ze niet bij iedereen. „In gemiddeld vier op de tien gevallen zijn we van oordeel dat mensen te weinig inspanning plegen of zelfs werk weigeren. Daar zitten we bovenop. Als ze hun leven niet betreden, geven we dat door aan de uitkeringsinstantie. In het uiterste geval lopen ze het risico gekort te worden op hun uitkering.” Re-integratiebedrijf Bijstand naar Werk merkt niet dat er door de economische crisis weinig werk is. „Integendeel, de laatste tijd zijn de mensen niet aan te slepen. Daarbij is het wel zaak de juiste plek voor iemand te vinden.” Ezerman (37), die ooit een korte periode in de bijstand zat als alleenstaande moeder, vindt het onbegrijpelijk als mensen niet willen werken. „Een baan is goed voor je zelfvertrouwen, vergroot je wereld en is een inkomstbron. Van dat geld kun je jezelf

Ton Kirkels, 59 jaar - Weert

„38 jaar heb ik gewerkt bij Klöckner Pentaplast in Weert. Ik begon als loopjongen en eindigde als verkoper. In 2009 kreeg ik mijn ontslag. Het verkoopkantoor werd opgeheven, nadat eerder de fabriek was gesloten. Dan krijg je zo'n klap... Ik heb het nog niet verwerkt. Minstens drie keer per week droom ik nog van het bedrijf. Ik moest vechten voor een ontslagvergoeding, ofschoon ik altijd voor het bedrijf klaar had gestaan. Altijd was ik bereikbaar, zelfs tijdens vakanties. En dan word je op deze manier bedankt. We moeten straks met z'n tweeën rondkomen van een bijstandsuitkering van 1400 euro bruto per maand. Wat mijn vrouw verdient, wordt daarop in mindering gebracht. Dat is toch absurd. Ik heb verschillende keren gesolliciteerd. Het UWV zei ook dat er werk zat was. Maar steeds werd ik afgewezen. Er waren betere kandidaten, kreeg ik te horen. Twee weken later werd een nieuwe advertentie geplaatst. Het is mijn leeftijd, dat is me wel duidelijk. Ik heb mijn cv op vacaturesites gezet. Het wordt 21 keer per maand bekeken, maar niemand reageert. Ik ben misschien wel te kieskeurig. Maar wat wil je? Moet ik een baantje van een half jaar aannemen, met het risico dat ik daarna weer op straat sta? Met een lagere uitkering en een onderbroken pensioenopbouw. En ik ga ook geen auto aanschaffen om naar een bedrijf te rijden waar ik hooguit 2000 euro bruto verdien. Als een bedrijf me garandeert dat ik tot mijn 65ste kan werken voor een redelijk salaris, dan hebben we een deal.”

Jozef Benak, 44 jaar - Budel-Dorplein

„Drie jaar ben ik al werkloos. Ik werkte bij Alpha Plastics in Budel, maar dat bedrijf ging failliet. Ik had daar een goede baan. Omdat ik een uitkering heb, kan ik niet voor mijn kinderen zorgen. Ik heb zeven kinderen. De oudste is 27, de jongste 11. Vier zijn al volwassen. Zij hebben wel een baan en helpen mij nu. Daar schaaft ik me voor. Een vader moet voor zijn kinderen zorgen, niet andersom. Mijn vrouw heeft ook geen werk. Zij heeft altijd voor de kinderen moeten zorgen, en nu nog. We zijn dertien jaar geleden uit Tsjechië naar Nederland gekomen. Ik was heel blij met mijn werk. Maar nu ben ik werkloos. Ik heb overal gesolliciteerd. Wel tien, twaalf keer. Ik wil alles doen. Het werk maakt me niet uit: in de productie of inpakken. De werktijden maken me ook niet uit. Ik wil best in ploegdienst werken. Maar ik hoor niets. Ik denk dat ik al te oud ben. Ze hebben liever jongens van 22 jaar. Ik heb geen diploma, wel een heftruckcertificaat. (Hij vist tientallen visitekaartjes uit zijn jaszak.) Hier, ik heb heel veel visitekaartjes. Vroeger wilden ze me allemaal hebben, maar nu niet meer. Ik wil niet in de bijstand, daar kan ik niet van leven. Een probleem is wel het vervoer. Als ik vroeg moet beginnen, is het moeilijk om op tijd te zijn, omdat ik met de bus of de trein moet komen. Als het niet te ver is, kan ik fietsen. Ik heb wel een rijbewijs, maar dat bleek op een gegeven moment verlopen. Het is erg duur om rijlessen te nemen.”